Oratio in funere Reuerendiſſimi domini. D. Petri Cardinalis ſancti Sixti habita a reuerēdo prē dn̄o Nicolao ep̄o modruſieñ.

¶ Cum in omni funebri celebratiōe duo p̄cipue dicendi genera a maiorib9 noſtris vſurpari ſoleāt āpliſſimi patres. Alterꝝ quo triſtes amicoꝝ animos merore leuarēt. qbus cū amici vita ſuauiſſima extitit mors ip̄a iocūda eſſe non potuit. Alterꝝ quo extremū amici munus rebus ab eo bene geſtis ꝟtutūqꝫ ip̄ius copia ac ſplēdore āpliſſimis laudibus exornarēt. Illud ego p̄ius ꝯſolatiōis genus ita ꝑſus in omne tēpus ꝑdidi. vt magis ip̄e ſolatio egeā q̄ꝫ vt illud cuiq̄ꝫ vel p̄ſtare poſſim vel polliceri. qđ etiaꝫ ſi minime ꝑdidiſſeꝫ: nunq̄ꝫ tamē diſpicere poſſeꝫ q̄ orōne aut quibus rōibus etiaꝫ illi qdem qui principes eloquētie ſunt habiti hāc tam grauē ſacroſancti ſenatus veſtri iacturā ꝛ hunc publicū totius curie luctum vlla ex ꝑte leuare poſſent. Perdidiſtis. n. patres āpliſſimi p̄ſtantiſſimū collegā vr̄m cui9 ſuauiſſimā cōſuetudinē comitatē benignitatē liberalitatemqꝫ quotidie expꝛiebamini. cui9 ingenii dexteritatē ꝛ incredibilem ꝯſilii prudentiā indies magis admirabami. Amiſiſtis ſummi pōtificis patris vr̄i piiſſimi ſingulare ſolaciū ꝛ ſacre eius ſenectutis optātiſſimū baculū participē ſecretoꝝ. laboꝝ ſociū peregrinatōis comitē leuamē curarū ꝛ per quē totius orbis principibus fidiſſima reſpōſa ꝛ reddere cōſueuerat ꝛ accipere. Abſit vero inuidia ꝛ liuor edax ſaltē ꝑcat cineribus. Extinctus iacet optimarū artiū deditiſſimus amator. Interiit oīm ſtudioſoruꝫ p̄cipuus fautor. cultor bonoꝝ curie ſplendor. ornamentū ciuitatis ꝛ huius vrbis diligētiſſimus reſtaurator. Corruit p̄clarū magnanimitatis exēplar. cecidit munificētie gratitudinis ꝛ totius liberalitatis alūpnus Cuius iactura cū vniuerſis lugēda ſit. tum mihi p̄cipue atqꝫ his infeliciſſimis cōſeruis meis quibus hec crudelis ꝛ dira mors tam benigniſſimū abſtulit dn̄m. interuertit benefactorē. ademit preſidiū ꝛ vnico atqꝫ eodē piiſſimo patre nos acerba orbauit. Nolite igitur expectare p̄ſtantiſſimi patres vt luctū ac merorē in quo ꝛ vos nunc eſſe intueor ꝛ

B. FRANC. MANUEL
BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Inc. 1230

me ac totã hanc miſerandã familiã quoad vixerimus. fore ne-
ceſſe eſt / vobis adimã. Quin potius ꝓ vr̃a clemẽtia dabitiſ do-
lori meo veniã / ſi eius acerbitate abductus nec reꝝ ordinẽ ſer
uare valeã / nec verboꝝ tenere modũ ꝑſertim cũ ea culpa libẽtiꝰ
ego carere vellẽ q̃ȝ illaȝ a vobis depcari / ſi mihi impoſitum
onus detractare licuiſſet. agã tamẽ vt potero ⁊ minus temeri-
tatis q̃ȝ ingratitudinis notã ſubire vereor. Dicturus igit̃ de
laudibus Reuerẽdiſſimi dñi. D. Petri Cardinalis ſancti Si
xti cuiꝰ miſerãdũ funus hodierna die celebrat̃ / eas laudes q̃s
vel a ꝑntibus vel a pr̃ia ipĩus colligere poterã hoc loco ꝑter-
mittẽdas putaui. nõ ꝙ illas aut obſcuras aut tenues fore dixe
rim qñ ⁊ honeſtiſſimis nobiliſſimiſq̃ȝ ciuitatis ſue parẽtibꝰ eſt
ortꝰ / ⁊ celeberrimo vetuſtoq̃ȝ liguꝝ oppido Saona. Verũ ꝙ
ipẽ illis tanto decori ac ornamẽto fuerit / vt toto in orbe extre
miſq̃ȝ terraꝝ finibus ãpliſſimis laudibꝰ ſummaq̃ȝ gl'ia ⁊ cele-
brant̃ nũc ⁊ oĩbus futuris ſeculis nõ deſinẽt celebrari. Que q
deȝ tãetſi ſatis grãdis eius gloria ſit q maioribꝰ ſuis taȝ inſi-
gnia virtutis ornamẽta dederit potius q̃ȝ ab illis acceperit. Ha
beo tñ ⁊ al's imortales ac ꝓpemodũ diuinas ani ipĩꝰ laudes. vt
fortune corpiſq̃ȝ q̃libet ingẽtia bona tanq̃ȝ aliena relinquã pie-
tatẽ magnitudinẽ animi mũificentiã prudẽtiã modeſtiã atq̃ȝ iu
ſticiã que q̃les in eo fuerint breuit̃ explicar̃ conabor. Qua igi
tur pietate primũ erga deũ fuerit. q̃ȝq̃ȝ magnificus cultor ipĩꝰ
ſi adixiſſet futurus erat In pº vite ſue limie clariſſime demõ
ſtrauit. Annos natus duodeci cũ orbatã pr̃efamiliã tanta pru
dẽtia regeret vt nec mr̃ matronaꝝ ꝓſtãtiſſima nec frẽs eius ꝑn
tis ſentirẽt deſideriũ. cepit deo dicatũ pectus zelo religiõis fer
ueſcere. Clareſcat autẽ iaȝ tũc nomẽ religioſiſſimi doctiſſimiq̃ȝ
viri mgr̃i Frãciſci cõtinis ⁊ auũculi ſui nunc ſummi põtificis
pape Sixti qui per id tp̃us Senis ſuis fratribus ſacras ſcri-
pturas interp̃tabat̃. hũc optimũ xp̃iãe militie mgr̃m optimꝰ
futurus diſcipulus q̃uis puerili etate virili tamẽ ſenſu ſibi de
legit. ad quẽ a religioſo quodaȝ ſene multis exorato precibus
inſcia matre ꝑductꝰ eſt diuio vt opinor nutu futurꝰ ad apl'atũ
tã ſtrenuꝰ mũter ad futuꝝ ſedis ap̃lice mitit̃ anuſtitẽ. Quem

vbi cōſpexiſſet Frāciſcus iam religionis iuſte in d̄utū. quā id-
circo Iuuenis in itinere aſſumpſerat quo ſe facilius mgr̄o ſuo
inſinuaret multis eū hortatus eſt vt ad ſuos r̄mearet ⁊ matris
fratrūqꝫ curā vt ceperat ageret vel maturiorē domi p̄ſtolaret̄
etatē que pati melius iugū xp̄i poſſet. Sed cū pueri ꝯſtantiā
nullis blādiciis nullis ꝑſuaſiōibus nullis deniqꝫ minis euince
re poſſet diuinū vt erat in eo aliqd̄ munus arbitratus hortāti-
bus fratribus diui cū frāciſci ſacris iniciauit ſeruatiſqꝫ p mor̄
religionis rite cerimoniis veſtē xp̄i induit. Qua aſſumpta ita
oīa tyrocinii rudimēta libens ꝓmptuſqꝫ ⁊ ꝑdiſcebat ⁊ exeq̄-
bat̄. vt nemo dubitaret ⁊ prudentiā illi ⁊ vires ante etatē non
niſi diuinitus subminiſtrari. Quas ob res oībus carus oībus
dilectus eſſe cepit. p̄cipue aūt ipſi auūculo ſuo q diuina eius in
dole mirifice delectat⁹ pⁱiſſimo ſanctiſſimoqꝫ eū amplectebat̄
affectu. Unde ſibi curandū ſtatuit vt tam excellēs ingeniū per
bonas artes excoleret̄. Itaqꝫ docto cuidā ḡmatico latinis eū
litteris Uicterie imbuendū tradidit qbus mira celeritate ꝑce
ptis mox ticiniū deinde Patauiū ſubinde Uenetias Bono-
niā Peruſiū Senam. Ferrariāqꝫ miſit vt quecūqꝫ in tam ce
leberrimis italie ginnaſiis. aut liberaliū artiū aut ſacraꝝ lr̄aꝝ
dogmata florerēt. ip̄e velut ꝑpoſa apis vndiqꝫ colligerꝫ ⁊ in ſa
crā pectoris ſui cellulā diligent̄ recōderet. Qd̄ qdē intra bre-
ues ānos adeo ꝯſecut⁹ eſt vt credibile nō ſit viꝝ ad agēdū mag
q̄ꝫ ad ꝓbandū natū. tātā oīū ſciaꝝ noticiā adō breuit̄ ꝑcipe potu
iſſe. Dēo h̄ teſtes ꝯplēs fāiliars ei⁹ viros qdē doctiſſimos qb⁹ cū
int̄ cenādū de variis diſciplinaꝝ ſtudiis freq̄nt̄ diſſerere ꝯſueue
rat: adeo acute adōqꝫ ꝓmpte ac ſubtilit̄ d̄ q̄ſtiōe ꝓpoſita vt eū
putare die noctuqꝫ nulli adeo alii rei q̄ꝫ euoluēdis theologoꝝ
ꝑhoꝝūqꝫ libris vacare. Tenebat fixa memorie quecūqꝫ ab ineū
te etate a preceptoribus audierat. Uigebat preterea ſtupendo
ingenii acumine. cuius ꝑſpicacitate facile in abditiſſima queqꝫ
nature ſecreta penetrabat / ⁊ ex perceptis ſemel principiis dif
ficilima queuis vel philoſophie problemata ſumma cum omni-
um admiratione abſoluebat. verſus ꝯplures multoſqꝫ grāma
tice textus quos olim puer edidicerat / ita memorit̄ recitabat

vt ea illū heri aut nudiuſtercīꝰ memorīe mādaſſe exiſtimares.
Perfectis igiť q̄ꝫ celerrime oīm bonaꝝ artiū ſtudiis / rediit ſol
licitus ad mgr̄m munꝰ cui celitus deſtinatꝰ erat optīe imple⸗
turꝰ Inerat eñ mēti eius p̄ſaga q̄daꝫ futuroꝝ diuitas ꝯpluri⸗
maꝗ̄ āteq̄ꝫ ꝯtigiſſent ꝑ quietē diſcebat / ita vt in ſonia ipiꝰ / nō
viſa ſolū ſed certa viderenť oracula. Quibꝰ varie ſollicitatus
cepit auūculū ſuū hortari / cepit importūis ꝯplere Romā pete
ret / atq̄ꝫ in ea vrbe verſari vellet / in q̄ a maxio oīm rectore deo
futurus ſummꝰ pōtifex erat deſignatꝰ. vbi ⁊ ſeip̄m accepturū
ab eo cardinalatus decꝰ / ⁊ alioſ vniūſos honores / q̄bus eū fun
ctū vidimꝰ mira aſſeueratōe p̄dicebat. Cerno hic nōnullos p̄
latos ⁊ ex aliis ordinibꝰ vnos p̄ſtāte / a q̄bus magna cū atteſta
tōe audiui ſingľa hec q̄ geſſit mľtis añ ānis ab ip̄o p̄dicta fuiſſe
Itaq̄ꝫ repugnantē mgr̄m ⁊ ſe tāto faſtigio indignū reclamātez
vrgere nō deſtitit donec mľtis ⁊ ſignis ⁊ ꝓdigiis euictū ꝑpulit
Romā ꝓficiſci in q̄ ꝯſtitutꝰ minie ꝯgeuit anteq̄ꝫ demādatū ab
altiſſimi ꝓuidētia munꝰ v̄iliter abſolnerꝫ ⁊ mgr̄m ſuū ꝑ varia
honoꝝ incremēta ad ſummū apľatꝰ culmē ꝯſcendiſſe videret.
Pro q̄bus laboribꝰ ⁊ ꝓ tā diligēti nauata oꝑa eadē ip̄a diuia
ꝓuidētia q̄ ſꝑ infirma mūdi eligere ꝯſueuit / vt fortia q̄q̄ꝫ ꝯfun
dat Cardinalis eū dignitatis ſplēdore voluit illuſtrar̄ oibuſq̄ꝫ
mōi p̄ncipibꝰ oñdere / quo miſtro ⁊ ex q̄ꝫ hūili loco accepto vo
luerit in ſui vicarii aſſumptōe vti / vt diſcerēt vniūſi verā certā
q̄ꝫ eē illā Nabuchdenoſoris ꝯfeſſionē in q̄m ⁊ r̄gno ⁊ ſenſui re
ſtitutꝰ ſupplex ꝓrupit dicēs. In manu ſoliꝰ oipotētis dei eſſe
omnia regna terrarūꝫ atq̄ꝫ illa quibus ipſe voluerit tradi nec
eſſe aliūꝫ quenq̄ꝫ qui eius poſſit obſiſtere voluntati aut dicere
illi / quare ſic feciſti.
¶ Petrus igitur per hunc modum in principatu conſtitutus
qui ſolet viros oſtendere talem ſeſe exibuit qualem vix opta⸗
re poteramus non ſperare. Aſſumpſit enim cum ſublimi ma⸗
giſtratu ſublimes aīos ⁊ ſpiritꝰ tāti imperii maieſtate dignos
ſimulq̄ꝫ cum eis magnimitatē. clementiā. mūificētiā. ⁊ ceteras
p̄us q̄s p̄us ꝯnē orauimꝰ iꝑantiū v̄tutes q̄bꝰ ⁊ auſꝰ eſt cū r̄gi
bꝰ ⁊ p̄ncipibꝰ magna gľia ſi ſegniꝰ ꝯtēdere q̄ꝫ ſi in illľnatꝰ edu

catuſq; fuiſſet vt cepta eius declarāt edificia totq; magnificen
tiſſimo cultu celebrata ꝯuiuia ꝛ ſuppellex ipialibꝰ faſtibus di
gna. Turpe em̄ ꝛ inde eoꝝ merito ducebat in hoc totius orbis
capite. in hac pꝛima xp̄iane religionis ſede. ad quā ad oꝛandaꝫ
impatoꝛes / reges / ꝛ cūcti ferme pncipes terraꝝ vētitare ſolet
nō tīez eſſe ſuppellectilē. nō talia extare pallacia. qbꝰ eos ſum
mus pōtifex ꝛ ſuſcipe honoꝛifice poſſet. ꝛ p ſua ipoꝛūq; digni=
tate ſplendide honoꝛare. Unde ꝛ in hos vſus oīa illa ſe ꝑpare
affirmabat. nec ſibi ſed ſummis pōtificibus qcquid p̄parabat
ꝯponere. Affluebāt quottidie opes ꝛ ab oibus ferme xp̄ianis
pncipibus magni ꝓuentus vltro offerebant̄. quos licet ipe in
illos / quos diximꝰ acceptaret vſus / ꝓphetici tamē documeti
memoꝛ / minime ad ea coꝛ appōebat neq; illis auaro deuiceba
tur affectu. Hinc eſt ꝙ nec ſciebat numeꝝ. nec oino qd haberet
aut qd impēderet noſſe valebat. nullas a miniſtris impēſaꝝ ex
igebat rōnes nulla ꝯputa exigere volebat. Iactura reꝝ ea dun
taxat mouebat̄. q̄ negligētia ꝯtigiſſet / culpā magis dolens q̄z
dampnū. A ſuſcepto ſemel negocio nullo metu abſterreri po=
tuerat. nullo piculo depelli. Uerax in ſermōe / i facto fidelis /
in ꝓpoſito ꝯſtans In pagendo ſtrenuꝰ. ſecretoꝝ tenaciſſimus.
ꝛ pmiſſoꝝ firmiſſimus obſeruatoꝛ. Inſignia h̄ ſunt magnani=
mitatis eius teſtimonia. Sed illud mea ſnia vincit vniuerſa.
ꝙ nullis mouebat̄ iniuriis. nullis offenſis ledi poſſe videbat̄.
nec vllius rei facilius q̄z inimiciciaꝝ obliuiſcebat̄. Floccipē
debat emulos quoſcūq;. ꝛ nullā in reꝫ pnioꝛ q̄z in ſuppliciū ve
niā videbat̄ tantūq; ab om̄i vlciſcēdi ardoꝛe aberat. vt inimicꝭ
ſuis bn̄facere gauderet. nihil in ſe fictū nihil ſubdolū: aut ſimu
latū eſſe volebat. nec qcquā magis deteſtabat̄. q̄z mentitā ꝓbi=
tatē. Mali qppe ꝛ iniq hois eſſe dicebat. melioꝛē ſe foꝛis oſtē=
dere q̄z gerere domi ꝓboꝝ aūt viroꝝ eſſe / nō ſimulatōe. ſed in
tegritate viros ſupare. ¶ Sane munificētie liberalitatiſq; eiꝰ
largitatē qs eſt qui ignoꝛet niſi q illa vti vel noluerit. vl̄ neſcie
rit Ea ipe ita flagrabat vt illos etiā: q̇bus iuſtis de cāis aliqn̄
iraſcebat̄ mūeribꝰ tn̄ oꝛnare nō ceſſaret. Nō ſemel neq; ſolus
interfui. cū quoſdaꝫ familiariū merito obiurgaſſet. deinde veſti

mētis ⁊ magiſtratu donauit. Et cū aliqñ a mgr̄o domus ſue. in
cui⁹ diligētiſſima fidiſſimaq; cura merito cōgeſcebat liberius
argueret· ꝙ nimia indulgētia ⁊ largitate dōeſticos faceret inſo
lētiores: placida voce rn̄dit· tuū eſt familiar̄s meos ꝓ neglecto
officio corriger meū aūt ꝓillorꝝ in me amore ꝯgruis p̄miis affi
cere. id faciēdo vterq; nr̄m ſuo munere optime fūctus erit· O
p̄clarā vocē / o ſniā ſummo principe dignā. nec impunitatem
erratorꝝ laudauit nec liberalitatē ſuā vllis male merētiū factiſ
occludi paſſus eſt· Felices / qbus illa ꝓfrui licuit. ⁊ nunc oīm
infortūatiſſimos / qbus tā crudeli fato erepta eſt. Quigentos
ferme paſcebat familiares. ptim illuſtri· ptim nobili· oēs hone⸗
ſto loco natos. Prelatos. Milites· Doctor̄s· Orator̄s. Poe
tas / aut alicui alii honeſte arti deditos: nullis tantorꝝ ſumpti⸗
bus. nullis grauabat̄ impenſis. hoſpitē em̄ ſeſe oīm honeſtorū
virorꝝ eſſe dicebat: qđ ipſa veritate erat verius. Naȝ ſi qs dili
gētius rem ipām ꝯſideret· cōperiet ꝓculdubio om̄es Cardina
liū domos nihil aliud eſſe q̄ȝ honeſta hoſpicia: in que ꝓborꝝ vi
rorꝝ liberis: vel neceſſitatis vel honorꝝ morꝝ gr̄a diuerſari licet.
¶ Accipiebat p̄terea munera: nō auaricie ſed honoris ꝯpandi
q; beniuolētie gratia qbus tamē in acceptādis ea lege vtebat̄:
vt multo āpliora repēderet q̄ȝ acciperet· Teſtes ſunt oēs: qui
hac officiorꝝ viciſſitudine cū eo decertare voluerūt. Cōplures
in hoc cetu aſtare nō dubito: q me vera p̄dicare nouerūt: ⁊ qui
poſt acceptos ab eo non ꝑuos honores: multa inſuꝑ dona tule
rūt· ¶ Vidi illū quodā veſꝑi nō ſine graui ſtomacho lacrimis
ſuffuſuȝ oculos: te cū m̄lta indignatōe deū optimū maximūq;
teſtē citare: atq; cū nemo cogeret: minimeq; ea re opus eſſet: di⸗
riſſima queq; in ſe: caputq; ſuū impetrantē: ſi vllas pecunias
aut vlla ſymōiace ꝑfidie p̄mia abs quoq; eorꝝ accepiſſꝫ q nuꝑ
in hūc ſacroſanctū ſenatū ap̄licū lecti noſcūt̄· ſeq; ab inuidiis at
q; malignis impie ac flagicioſe ei⁹ crimis inſimulari ꝑ ſancte
iurabat. Angi eū vehemēter ⁊ ſummis ani cruciatibus torq̄ri
videres: ꝙ ſibi / vt dicebat / ꝑ detrahentiū liuorē nō liceret in
viros p̄ſtantes ab hi meritos officioſuȝ eſſe· ¶ Ubi nūc ſunt
rubigioſa illa maliuolorꝝ pectora Ubi ſunt diriſſimo felle ma

nātia ꝑcordia· Ubi rabidoꝝ canū peſtiferi dētes· q inexpiabili
temeritate auſi ſunt os ſuū in celo ponere: ⁊ vicariū xp̄i frm̄qꝫ
eius tam excellētiſſimoꝝ patrū factū dānare: atqꝫ illos ꝑſtātiſ
ſimos viros q prius a dn̄o electi ſunt: a quo ſunt oīm regnoꝝ
ꝑtātes: q̄ꝫ a ſummo pōtifice declarati ꝑditiſſima audacia lace
rar̄· Caue caue tibi ligua doloſa | ne de⁹ ꝺſtruat te in finē euel
lat te. ⁊ emigret te de tabernaculo tuo· ⁊ radicē tuā de terra vi-
uentiū· Sed hec illi viderūt q fecerūt linguā ſuā nouaculā acu
tā | ⁊ ſedētes aduerſus fratrē ſuū tota die ꝯcinnabāt dolos ſed
hec illi viderūt· Nos interea reliqs Petri ꝟtutes | nō qbus
debem⁹ ſed qbus poſſum⁹ laudibus ꝓſeq̄mur· Itaqꝫ vt ꝓpo
ſitus ordo poſtulat | nūc ip̄ius prudētia ꝯtēplemur | q̄uis ei⁹
excellētia iaꝫ per ea q̄ narrauim⁹ magna ex ꝑte potuit eſſe ma
nifeſta Quāobrē tm̄ eā ꝑtē attingā qua ita ſeſe int̄ principes
xp̄ianos geſſit | vt cū vnius erga eū beniuolentiā conſideres |
credas ab aliis mīme dilcm̄· Lex qppe amicicie ita hꝫ vt āicos
inimicoꝝ mīme diligamus· h̄ tamē ſua prudētia ꝯſecut⁹ eſt vt
eq carus oībus haberet̄. nec vllus eſſet q ei⁹ amiciciā vltro nō
expeteret· ⁊ adeptā ſtudiis oībus nō coleret atqꝫ foueret· Oñ-
dit id nouiſſima hec ip̄ius legatio in q̄ oēs Italie ppl̄i ſingl̄iqꝫ
ip̄oꝝ p̄ncipes ſummis decertarūt ſtudiis. q̄nā cū ampliorib⁹ ho
norib⁹ exciperet ⁊ pſeq̄ret̄ illeqꝫ ſe viciſſe putabat q plīma in eū
ornamēta ꝯtuliſſet· In qbus acceptādis adeo prudēs tꝑa men
tū inibat vt cū oīm cōis eſſet amic⁹ | ſinguli tm̄ ſibi eū vēdicaſſe
putabāt. Unde ſua illi negocia credebāt | ⁊ reꝝ oīm ſummā fi
dei ip̄i⁹ vltro ꝯmittebāt. Fallebat neminē. ⁊ cōeꝫ rē gerēdo |
ſinguloꝝ tm̄ videbat̄ aduocatus. Secedebat bis terqꝫ ꝑ diē in
cubiculū aut in aliq̄ꝫ ſecretiorē locū | in quo ad multā horā de
ābulādo | ſummas reipub. xp̄iane rōnes tacit⁹ ſecū ꝯputabat·
totas·n. ani vires poſtq̄ꝫ a legatōe redierat: in pacē Italie ⁊ ꝑ-
fidi hoīs Chriſtiani exitum intēderat· id vnū moliebat̄· id pa
rabat. illuc omnia ſua ſtudia conuerterat feciſſetqꝫ votis ſatis
ni eum nobis hec dira atqꝫ crudelis mors tam repente ꝑripu-
iſſet. Uincebat ingenio humana ꝯſilia | ⁊ tm̄ grauiorib⁹ reipu
blice curis nat⁹ videbat̄· h̄ erat p̄cipua ei⁹ voluptas a q̄ nullis

aliis oblectamētis poterat diuelli / hui⁹ delectabať guſtu hu
ius ſolius eſcis paſcebať. Oim ſaluti die noctuqȝ inſeruiebat·
ꝛ tamē a nō nullis negligētie accuſabanť / qn tanqȝ ſuperbum
difficilemqȝ ingrati cri[illegible]inabantur cum tamen ꝛ mitiſſimus eſ
ſet ꝛ facillimus. Nouit hoc tatus domeſticoꝝ eius nūerus. no
rūt amici. ꝛ alii oēs / qui eius familiaritate vſi fuerūt qbus ſp
cū per publicas licuiſſet curas / placidū ſeſe exhibebat. affabi
lem. come. benignū· vt ſociū crederes / non dūm. Tāta vero ani
moderatōe erat / vt iraſcereť ꝑ raro. Iratus aūt / exēplo aī[illegible]
ad tranqllitatē reuocaret. De nullo obloqbať detrahebat ne
mini. ꝛ ni[illegible] familiariū ſuoꝝ / alioꝝ vite mīne erat curioſ⁹. Ma
xi[illegible]ū ei⁹ ꝯuiuiū putabat ſi quē. qđ tamē parciſſime fiebat per
iocū aliquo vrbanitatis ſale reſperſiſſȝ. Cibi viniqȝ modera
tiſſimi· ſomnolē[illegible]ie nullius. ymo vero ꝑuigil· ꝛ q multis quoti
die horis aurorā ſolitus eſſet ꝑoccupare. qđ totū tp̄us vſqȝ ad
ſolis exortū grauiorib⁹ reipub· cogitatōibus impedere ꝯſueue
rat· q[illegible]e tales menti eius aſſidue obuerſabanť. qleſ mortaliū ani
mis. vix illabi poſſe putares. In ꝯgnatos ac neceſſarios neqȝ
ꝓdigus. ymo vero maxime ꝑcus. Excepto hoc piiſſimo fratre
co[illegible]ite Hieronimo: quē qm̄ ab inclito duce Mediolani cōnu
bia filie dignatū cernebat: voluit fraterna mūificētia illuſtrare
Qua in re tale tpamentū adhibuit. vt id cū ingenti honore ac
laude ſedis aplice ꝯtingeret Vrbē.n· Imolā que iaȝ ꝑfecti ei⁹
culpa ad alios deuenerat. q̄dragita millibus ducatoꝝ de ꝓpiis
facultatibus redēptaȝ Imperio eccl'ie reſtituit. Cui⁹ exaugen
di tanto flagrabat ſtudio vt ne minimā qdem eius ꝑticulaȝ de
perire pateretur. Unde vrbem illam magis eccleſie q̄ȝ fratris
gr̄a voluit vendicare· ¶ Porro iuſticiā ipſi⁹ ex illo ſpectať li
cet. ꝙ in tanta reꝝ ptāte ꝯſtitut⁹ nemini vim attulit. nullū vio
lenter opp̄ſſit. Unde ꝛ vicario illi Imole· quāuis de eccleſia
male merito. non ſolum victū: ſed nihil prioribus minores for
tūas dari curauit. xiiii. em̄ milia ducatoꝝ accepit· ec opulētiſſi
mū oppidū Boſti· ex q° ꝛ aliis a duce adiectis p̄diis pl⁹ q̄m
qnqȝ milia ducatoꝝ quot ānis cape poterit· neqȝ Imolā: niſi eo
volēte. r̄diere voluit· Mgr̄at⁹ hortabať i⁹ſuū abſqȝ vllo r̄ſpcū

euiſꝙ adminiſtrare. Et licꝫ nō nūꝙ domeſticoꝝ amicoꝝꝙ eun-
ctus ꝑcibus aut lr̄is aut nūtiis multos iudicibus ꝯmēdaret: id
tamē circa cuiuſꝙ iniuriā fieri volebat. Unū ⁊ cū a gubernator̄
vrbis aliqn̄ interrogaret᷑. ꝗdnā de illis ꝗ in iuſtā cāꝫ fouentes.
tamē ipius noīe ꝯmēdabant᷑. illud inq̄t vt iuſticiā meaꝝ precū
gr̄a nime violes nec ſecus feceris etiā ſi te german⁹ me⁹ Hie-
ronymus noīe meo aliud ꝑcabit᷑. Hoc ipm̄ ⁊ Senatori vrbis
interrogatus reſpōdit. hoc gubernatoribꝰ. hoc ꝑfectis. hoc oī-
bus legatōis ſue iudicibus ſepe mādabat, dicebat em̄ ſe amiciꝫ
oꝑam ſuā rogātibus negare nō poſſe. ſed illius cā nō niſi iuſtū
boneſtūꝙ fieri ꝓ maxime velle. binc ⁊ reſcripta nō niſi ſanctiſ-
ſima faciebat. adꝙ ne cui miniſtroꝝ peccādi daret᷑ occaſio. oim
decretoꝝ ſuoꝝ. ſilr̄ ⁊ lr̄aꝝ exemplaria. apud notarios extare iuſ-
ſerat. Huius ꝑclariſſime v̄tutis nec moriens obliuiſci potuit.
naꝫ cū bortaret᷑ ab amicis teſtm̄ condere. nihil inq̄t meū babeo
oīa ſunt eccl'ie. Supplicabitis tamē meo noīe ſummo pōtifici
vt es alienū. cuius maiorē partē ꝓ redimēdis eccl'e rebus cō-
traxi. pro ſua benignitate diſſoluat. Cogor hoc loco potiſſimas
eiꝰ ꝑmittere laudes. cū tp̄is excluſus āguſtia tamē ipaꝝ reruꝫ
multitudine ſuꝑatus. Qualē ſe erga amicoſ. q̄leꝫ erga parētes
⁊ ꝑſertim q̄leꝫ erga ipm̄ ſummū pontificē geſſerit. malo h̄ oia
in aliud tp̄us differre. ꝙ adeo felicē meritoꝝ ipius copiā pau-
ca dicēdo viciare. Illud vnū dicā. cunctis qui eius ꝯſuetudinē
nouerunt atteſtātibus. nullum fuiſſe tam piiſſimū filium. nullū
a deo parenti deditum. aut cui maior ⁊ ſalutis ⁊ bonoris. geni-
toris ſui cura fuit. ꝙ buic vni ſummi pōtificis noſtri a prima
eius familiaritatis die. vſꝙ ad vltimū vite exituꝫ. nullos pro
eo recuſauit ſubire labores. nulla pericula deuitauit / laborātē
egrotantē / peregrinantē / nūꝙ deſeruit. nūꝙ ab officio deceſſit.
ſꝑꝙ vt datus a domino Tobie āgelus lateri beſit. aduerſa ꝑ-
curauit. accerſiuit ꝓſpera. pia ſedulitate fouit. coluit. veneratus
eſt. vt nemini miꝝ videri debeat. ſi aut viuentē tātū dilexit. aut
nūc mortui deſiderio adeo moueat᷑. ¶ Finē dicēdi faciā. ſi pri-
us illud ſummū eius pietatis munus. paucis explicauero. Cō-
poſitis rebus ſuis. totā mentē ad illud cōuerterat vt dicere cū

Pſalmiſta libere poſſet Dñe dilexi decorē domus tue ⁊ glo-
riā habitatiōis tue. ¶ Proīn non ceſſabat ecclias ſue cure cō-
mēdatas collapſas erigere exornare dformes. pdia occupata
a vendicare bona prioꝝ rectoꝝ diſtracta negligētia xpis pecu-
niis recupare. veſtimēta | librox | vaſa ſacra | ⁊c ad ſplēdorem
diuini cultus ſpectātia maximis ſumptibus coemere | ⁊ q̄ȝ pre
ſtātiora haberi poterāt pparare Teſtat hanc eius mūificentiā
in hac Romana vrbe diui Gregorii templū | ⁊ puētibus opti
me auctū | ⁊ edificiis pq̄ȝ magnifice inſtauratū teſtat Carui-
xit maior baſilica nō pua ditata vectigalib9 | ⁊ diuio cultu ma
xime illuſtrata. Teſtat Mediolani Ambroſii monaſteriū qd
cū accepiſſet omibus ornamētis ſpoliatū | tā preclara inſtruxit
ſuppellectili | vt qd prius ceteris illius vrbis obſcurius eſſe cō
ſueuerat nūc ſplendore | ⁊ omifario appatu vincat vniūſa. Te
ſtat Papie maioli pbanū in quo ne vnū qdeȝ vaſculū in ſacri
ficiū reperit: libros aūt pſus nullos adeo vt quotiens diuina
res patrāda erat: opus eſſet ab aliis ſacris edibus omia mutua
ri. nunc tanta cū oim: tum precipue libelloꝝ: calicū: ac veſtimē
toꝝ copia habūdat | vt alie eccleſie mutuū qd preſtare ſolebāt
ab hac vna omes accipiant. Huius eiſdē pbani diſtracta pdia
multis laboribus | ſed multo maioribus impēſis omia recupe
rauit ⁊ intra biennū pluſq̄ȝ decē milia ducatoꝝ pro exaugen-
dis rebus expoſuit. Hec quoqȝ ſacra aploꝝ edeſ bñificēciā eius
teſtari potuiſſet ſi tantū quatuor mēſibus ſupſtitē vidiſſet. Jaȝ
eīn decreuerat ⁊ edificiis ⁊ puētibus hac pxima eſtate ita eā in
ſtruere | vt qnq̄ginta fratrib9 ⁊ pmode māſiones ⁊ neceſſari9
victus ppetuo ſuppetere poſſet Inſup ⁊ bibliothecā his pri-
mis diebus adiecturus erat pſtantiſſimis oim ſciaꝝ libris egre
gie refertā. Sed dei volūtate nobis tam repente adeptus eſt |
non q tam piis opibus non delectaret deus | verū quod val-
de ptimeſco | vt eum calamitatibus qbus forſan in nr̄a crimi-
na deſeuire decreuit: immeritū ſubſtraheret. ⁊ pro adimpleto
bene miniſterio | cuius gracia eū creauerat | pgruis pmiis af
ficere nō differret. Cuius miſeratōis dilectiōiſq̄ȝ certa indicia
in ipi9 vidim9 morte | quā cū mltis aā dieb9 aduētare pſētiret

intrepidus tamē expectauit / lāguoris dolores mira paciētia
ꝑtulit. Delicta que vel etatis vel fortūe vicio ꝑ fragilitate hu
mana ꝯtraxerat. pia ꝯfeſſiōe ſepius diligētiuſqꝫ purgauit. ⁊ mi
nutus celeſti viatico. qđ ſumma cū deuotiōe acceperat / diuinā
volūtatē accinctus ꝑſtolabat᷑. ¶ Iamqꝫ vicinus morti / dome
ſticos ac familiares acceriiri iubet. ꝗbus preſto exiſtentibus in
nullos prorupit fletus. nullis mūdanaꝝ cupiditatū deſiderijs
īgemuit. nō deū / nō fortunā accuſauit / nec ſe in medio iuuētu
tis flore ex tanto impio ⁊ ex talibus opibus ſubtrahi vel leuit
indoluit / ꝗn magno ꝯſtantiqꝫ pectore Sentio inꝗt filij fratreſqꝫ
mei: manū dn̄i ſuper me aggrauari. nolens lubenſqꝫ ei⁹ preſto
ſum volūtati. Eo ꝗdem libentior quo me ⁊ fame ⁊ glorie mee
ſatis vixiſſe ſcio. Cepi em̄ illū ex hac mortalitate fructū / quē
maximū mea fortuna capere potuit. Maius reſtabat nihil. q̄cꝗd
ſuperat / merito mihi ſuſpectū metuendūqꝫ fuiſſet. Proinde
licet cupiā diſſolui / ⁊ eſſe cū xp̄o vror tamē ſola vraꝝ reꝝ cu
ra. Cognoſco em̄ me tenuē vobis mercedē ꝑ meritis exipuiſſe
tametſi nūqꝫ mihi volūtas defuerit / ſed facultas. Et niſi tāta
tp̄is āguſtia ꝓhibit⁹ fuiſſē / nullus vr̄m mee ꝗtitudis vices
doleret. Verū qđ potui moriēs vob̄ ꝑſolui. Supplicaui ſum
mo pōtifici vt bn̄ficia q̄ in me ꝯtulerat ſua clemētia inter vos
ꝑtiat / vt ⁊ vos meritoꝝ vr̄oꝝ ⁊ me nō p̄ſtiti officij min⁹ peni
teat. Ad hec ꝯpellit me. ⁊ vehemēti⁹ vrget mea erga vos in
credibilis caritas / vt vos hortēr atqꝫ obteſter ne hui⁹ mūdi il
lecebris atqꝫ lenocinijs aīm veſtrum inducatis / ne ve in luxu
ac manibus eius diuitijs ſpem vllam ponatis / que q̄ fluxe q̄
qꝫ fallaces ſint. Ego vnus vobis maximo poſſum eſſe docu
mēto. Credite quoniam puluis ⁊ vmbra ſumus / ⁊ non hic /
ſed alibi permanentes habemus manſiones vbi nihil corrupti
bile / nihil caducū eſſe poteſt / ſed omnia incorruptibilia om
nia ſempiterna. Proinde date operam probitati / et virtuti
totis viribus incumbite. Colite pietatem / integritati nihil an
te ponite ſcientes vnicuiqꝫ veſtrum propoſitam eſſe a domino
laboꝝ ſuoꝝ mercedem / que etiā ſi nulla eſſet / hoc tn̄ ip̄m pie
⁊ ſancte vixiſſe. maxima viro bono merces eſſe debet: ꝗppe cu

ius beneficio hoīes a brutis ſecernūtur. ⁊ nomē ſuū ſempitne
cōſecrant imortalitati. Reliquū eſt. qđ vos per viſcera miſeri-
cordie ſaluatoris nr̄i ſupplex depcor. vt mihi q̄cūqꝫ in vos de
liqui cōdonare dignemi. Minus ꝗppe mee iuuētut potēs fui.
⁊ nōnunq̄ꝫ partim oculos. ꝑtim aures vr̄as in multis offendi.
Sed eoꝝ tanto facilius me a dn̄o miſericordiā ꝯſecutuꝝ confi
do. quāto vos modeſtius vivētes pro me dn̄m depcabimini.
Ego quoqꝫ ſi qs mortuis erit ſenſ⁹ idē ꝑ vobis me ſpōdeo fa
cturꝝ. Uiuite mei memores. ⁊ q̄ꝫ caduca ſit hui⁹ mūdi felicitas
vl' meo exēplo diſcite. His atqꝫ aliis hmōi pleriſqꝫ ſumma cū
religione. Sāctiſſime monitos ſingulos flētes eiulātes qꝫ deo
ſculatus dimiſit. Se autē in lectulo ꝯponens intētis iugiter in
celū oculis miſericordiā peccatoꝝ ſuoꝝ ſupplex a dn̄o p̄cabat.
Cunqꝫ iaꝫ nox intēpeſta mediū curſuꝫ peregiſſet. cōuerſus ad
Uiterbieſem preſulē. Ecce inqt apppinquat iam hora. affer
mihi ſacre vnctiōis oleū qđ cōfeſtim cubiclo illatū nudato ac
ſublato vt poterat capite. Religioſe veneratus eſt. deīn exhibi
tis manibus ac pedib⁹ rite ꝑunctus. quo facto ꝑferte inquit ſa
cros codices. ⁊ aliqd de diuis miſteriis meā dn̄o animā ꝯmen-
dātes recitate. Quibus mox ꝑlatis vſqꝫ in lucē partim pſalmi
decātati ſunt. ꝑtim lecta euāgelia. ſempqꝫ intētus auribus atqꝫ
oculis in ea q̄ legebanť. etiā deficiēte ſpiritu perſtitit. donec le
ctor dn̄ice paſſionis ad illū locū ꝑuenit. vbi ſcriptura inqt ⁊ in-
clinato capite emiſit ſpm̄. ¶ Ad hāc vocē illa dilecta deo aīa
veluti certo accepto ſigno ad dn̄m ſuū ꝯfeſtim euolauit.
¶ O felix atqꝫ iteꝝ felix cui ⁊ vita ſummā dedit glīaꝫ ⁊ mors
ip̄a meritā diuinitatē nō denegauit. Nō eſt ergo qꝫ eius caſu
ingemiſcere beamus qm̄ in paucis ānis maximā etatē ꝯpleuit
nec ſibi nec glorie ſue parū vixit. qui q̄cūqꝫ vnius hoīs fortuna
cape potuit. abūde ꝯſecut⁹ eſt. Nobis forſan āpli⁹ viuere po
terat ⁊ nimiꝝ magno ⁊ ornamēto ⁊ vtilitati. Sꝫ nō eſt amicoꝝ
officiū ſua ꝯmoda ex amici ſpectare incomodis. Quicqd ſup
vixiſſet. doloribꝫ ſupuixiſſet ⁊ laborib⁹. Quib⁹ qm̄ cū diuia
clemētia miſericordit ſubduxit grāſ illi agā⁹ atqꝫ dicā⁹ Dn̄s
dedit dn̄s abſtulit ſic dn̄o placuit ita fctm̄ ē ſit nomē dn̄i bn̄. amē

Inc 1230